

Burmistrz Zabłudowa
Adam Tomanek

Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabłudowie w odpowiedzi na pismo Or.0057.1.2021 z dnia 17 marca 2021r. w załączeniu przedkłada informacje z zakresu działalności Ośrodka w 2020r, a mianowicie:

- realizacja zadań statutowych MOPS
- wsparcie rodziny i pieczy zastępczej
- świadczenia wynikające z polityki społecznej państwa
- poradnictwo specjalistyczne
- rozwiązywanie problemów społecznych - przemoc
- Rozwiązywanie problemów społecznych - uzależnienia.

Z wyrazami szacunku

Piotr Torbicz
Kierownik MOPS w Zabłudowie

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabłudowie za 2020 rok

I. Pomoc społeczna i świadczenia z zakresu polityki społecznej państwa
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie przedstawia w niniejszym dokumencie informacje na temat działań statutowych i zadań z zakresu polityki społecznej państwa, realizowanych w 2020 r., w ramach szeroko rozumianej polityki społecznej.
Materiał obejmuje ponadto zadania i inicjatywy, jakie podejmowane były przez inne jednostki organizacyjne funkcjonujące w gminie, z którymi współpracuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie.

1. Zakres zadaniowy jednostki

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie, funkcjonuje w strukturach gminy od 1990 r., udzielając mieszkańcom/klientom wsparcia (nie tylko finansowego), które umożliwia im samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, włączenie społeczne, skuteczną realizację ról społecznych, a także szansę na rozwój.

Jako samodzielną jednostkę budżetową, powołaną do realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej, realizuje zadania własne i zlecone gminie. Zadania realizowane przez Ośrodek wynikają z następujących ustaw:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy prawo energetyczne,
- ustawy o systemie oświaty,
- ustawa o ochronie środowiska,
- ustawa o funduszu solidarnościowym.

Siedziba Ośrodka mieści się w Zabłudowie przy ul. A.Mickiewicza 5, zajmując 6 pomieszczeń: salę konferencyjną na potrzeby realizacji zadań MOPS oraz GKRPA w Zabłudowie oraz 4 pomieszczenia do realizacji zadań statutowych, zlokalizowanych na I piętrze. Budynek jest wyposażony w windę osobową dla osób niepełnosprawnych. Obszarem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest miasto i gmina Zabłudów.

Głównym celem działania MOPS w 2020 było :

- ograniczenie marginalizacji osób i rodzin poprzez wspieranie zmierzające do zaspokojenia odpowiadających godności człowieka ,poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej,
- zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom utrudniającym życiowe usamodzielnienie osób i rodzin , oraz ich integracji ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej ,poradnictwa.
- zabezpieczenie terapeutyczno-rehabilitacyjne osób w wieku poprodukcyjnym, niepełnosprawnych, z zaburzeniami psychicznym w formie utworzenia ŚDS w Krynickich – placówki pobytu dziennego oraz osób przeżywających sytuację traumatyczną w związku z zachorowaniem CIVID-19,
- realizowanie zadania z zakresu ustawy o ochronie środowiska oraz Programu „Czyste powietrze”.

MOPS stosuje systemy informatyczne jak:

- Helios – Pomoc Społeczna;
- Sygnity – Świadczenia Rodzinne, Wychowawcze, Fundusz Alimentacyjny
- Cheops – Dodatki mieszkaniowe i energetyczne
- Tales – Stypendia
- Czyste Powietrze

2. Struktura organizacyjna i stan zatrudnienia.

Szczegółową strukturę organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabłudowie oraz podział zadań zawiera Regulamin Organizacyjny stanowiący załącznik do zarządzenia Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabłudowie. W skład struktury organizacyjnej Ośrodka wchodzi sekcje, zespoły i samodzielne stanowiska pracy. Jednostką kieruje jednoosobowo kierownik.

TAB. 1. Zasoby kadrowe, jakimi dysponował w minionym roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie, przedstawia poniższa tabela.

Etaty (stan na dzień 31.12.2018)	Liczba
Pracownicy socjalni łączący zadania administracyjne z pracą socjalną	4
Asystenci rodziny	1
Pracownicy na stanowiskach administracyjnych	1 Świadczenia Rodzinne 1 Fundusz Alimentacyjny, Stypendia sprawozdawczość analityczna, PPK 1 Świadczenie Wychowawcze ,Dodatki mieszkaniowe i energetyczne.
Samodzielne stanowisko: Główna Księgowa	1
Kierownik	1
RAZEM	10

Źródło: Zasoby własne MOPS

3. Pomoc społeczna zajmuje ważne miejsce w systemie zabezpieczenia społecznego. Jej rola ciągle wzrasta, gdyż zakres podmiotowy i przedmiotowy udzielonych świadczeń ulega systematycznemu rozszerzeniu. Coraz więcej osób i rodzin korzysta ze wsparcia w ramach tego systemu, a katalog spraw regulowanych przez przepisy prawa pomocy społecznej jest obszerny. Celem pomocy społecznej jest również zapobieganie powstawaniu marginalizacji osób i rodzin, a więc profilaktyka, która należy do najtrudniejszych zadań pomocy społecznej, bowiem wymaga profesjonalizmu pracowników socjalnych, współdziałania instytucji pomocy społecznej z innymi podmiotami. Kadra pomocy społecznej musi na bieżąco podnosić kompetencje i umiejętności , prowadzić poradnictwo w oparciu o ustawodawstwo z wielu obszarów życia społecznego i gospodarczego.

Świadczeń z zakresu pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) Ubóstwa;
- 2) Sieroctwa;
- 3) Bezdomności;
- 4) Bezrobocia;
- 5) Niepełnosprawności;
- 6) Długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) Przemocy w rodzinie;
- 8) Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) Bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 11) Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy ;
- 12) Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) Alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) Klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- a) Osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701,00 zł. zwanym dalej „ kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”
- b) Osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 ,00 zł. zwanej dalej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracy socjalnej;

- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą. Gmina i powiat obowiązane zgodnie z przepisami ustawy do wykonywania zadań pomocy społecznej nie mogą odmówić pomocy osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub osób prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej w ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 8) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 9) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego;
- 10) opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym człowiekiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 11) realizacja pracy socjalnej;
- 12) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscach zamieszkania;
- 13) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo- wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- 14) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem rodziną;
- 15) dożywianie dzieci;
- 16) sprawienie pogrzebu w tym osobom bezdomnym;
- 17) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 18) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 19) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 20) utworzenie i utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników;
- 21) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych z środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy również :

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;

- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 5) współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi.

Szczegółowe formy pomocy :

TAB nr 2 Zadania zlecone

L.p.		Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń
1.		Świadczenia rodzinne:		2315415,65
a)		Zasiłki rodzinne i dodatki	8145	870753,52
b)		Zasiłki pielęgnacyjne	2135	460755,56
c)		Specjalny zasiłek opiekuńczy	99	58313,10
d)		Świadczenia pielęgnacyjne	310	562334,41
e)		Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	69	69000,00
f)		Zasiłki dla opiekunów	12	14880,00
g)		Świadczenia rodzicielskie	129	109601,20
h)		Świadczenia alimentacyjne z funduszu alimentacyjnego	379	169777,86
i)		Świadczenia jednorazowe		
2.		Składki na ubezpieczenie społeczne:		128998,80
a)		Za osoby pobierające świadczenia rodzinne		126951,36
b)		Za osoby pobierające zasiłek dla opiekunów		2047,44
c)		Koszty obsługi świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, świadczeń rodzicielskich i świadczeń alimentacyjnych		62756,39
3.		Świadczenia wychowawcze z Programu Rodzina 500 +		10034980,48
a)		Świadczenia wychowawcze	20072	9951170,69
b)		Koszty obsługi zadania		83809,79
4.		Składki na ubezpieczenie zdrowotne świadczeniobiorców		33026,51
a)		Za osoby korzystające z pomocy społecznej		18046,63
b)		Za osoby pobierające		14310,28

		świadczenie rodzinne		
c)		Za osoby pobierające zasiłek dla opiekunów		669,60
5.		Zasiłki i pomoc w naturze		337658,63
a)		Zasiłki stałe	37(osób)	217131,86
b)		Zasiłki okresowe	92 (osoby)	112627,97
6.		Dodatki energetyczne	7 (rodzin)	1363,16
7.		Realizacja rządowego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	56(osób)	41013,30
8.		Karta Dużej Rodziny	36 (rodzin)	359,92
9.		Stypendia szkolne		70040,00
10.		Program „Dobry Start”		374100,00
a)		Świadczenie „Dobry Start”	1157	347100,00
b)		Wydatki na obsługę, w tym: dotacja środki własne		11570,00 0

TAB nr 3 Zadania własne

L.p.	Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń
1.	Zasiłki i pomoc w naturze – zasiłki celowe		7898,80
a)	Przyznane w celu zabezpieczenia niezbędnych potrzeb życiowych(odzież żywność ,opał ,leki ,bieżące opłaty związane z utrzymaniem mieszkania		7898,80
b)	Sprawienie pogrzebu		
2.	Dodatki mieszkaniowe	20	36611,49
3.	Realizacja rządowego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	56(osób)	41013,30
4.	Program osłonowy w zakresie pomocy lekowej	223	20654,86
5.	Opłacenie pobytu w Domach Pomocy Społecznej	10(osób)	288627,48
6.	Utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i rodzinach zastępczych	8	100532,96
7.	Stypendia szkolne		70040,00
8.	Zakup usług		4259,25
9.	Usługi opiekuńcze		275210,00
10.	Wynagrodzenia pracowników		

TAB nr 4 Dochody

L.p.	Źródła	Kwota
1.	Zwrot opłaty zastępczej za pobyt podopiecznego w DPS	
2.	Wpłaty z tyt. opłaty za pobyt członka rodziny w DPS	
3.	Wpłaty z tytułu usług opiekuńczych	66606,30
4.	Zwrot zaliczek alimentacyjnych dokonanych przez dłużników alimentacyjnych	11482,11

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy

administracji rządowej i samorządowej współpracując w tym zakresie na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi Kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

4. Podsumowanie

Budżet MOPS w Zabłudowie w grudniu 2020 wynosił 15.300.967. Wszystkie zadania wykazane w sprawozdaniu realizowane były systematycznie i terminowo. Na ich realizację łącznie wydatkowano: na zadania własne 1.349.173 (8,8% wykonanego budżetu), a na zadania zlecone 13.504.435, tym na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi wydatkowano 723.392.(4,7% zrealizowanego budżetu) - z tego środki własne to 489.998 (3,2%) a zlecone 233.394, (1,5%)

Przeprowadzona kompleksowa kontrola finansowa PUW w Białymstoku w marcu 2020 (NK-III.431.4.4.2020.AJ) nie stwierdziła żadnych uchybień, nie wydała zaleceń w zakresie prawidłowości wykorzystania środków finansowych na realizację statutowych zadań MOPS w Zabłudowie oraz wykonanie dochodów budżetu państwa.

II. Rozwiązywanie problemów społecznych - przemoc.

Ośrodek zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej/Dz.2015, poz.1390/ oraz Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2014-2020 realizował zadania nałożone przez ustawodawcę na Gminę. W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar na terenie gminy został powołany przez Burmistrza Zabłudowa Lokalny Zespół Interdyscyplinarny.

Lokalny Zespół Interdyscyplinarny Gminy Zabłudów tworzą następujące podmioty:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie,
- 2) Komisariat Policji w Zabłudowie,
- 3) Stowarzyszenie socjoterapeutyczne „Panorama”.
- 4) Publiczna Szkoła Podstawowa Dobrzyniówce, Rafałówce i Białostoczku
- 5) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zabłudowie,
- 6) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Zabłudów
- 7) Sąd Rejonowy w Białymstoku: II, III Zespół służby kuratorskiej,
- 8) NZOZ Kerit S.A. Jacek Sak oraz NZOZ Przychodnia Rodzinna U. Kuprianowicz
- 9) Parafia pw. Św. Ap. Piotra i Pawła oraz Parafia pw. Zaśnięcia NMP w Zabłudowie
- 10) Mobilny Punkt Wsparcia

Lokalny Zespół Interdyscyplinarny spotyka się w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej, niż raz na trzy miesiące, posiedzenia Zespołu zwoływał Kierownik MOPS w Zabłudowie, (lecz zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie procedury NK prerogatywę zwoływania zebrań LZI i posiedzeń GR powinien posiadać Przewodniczący LZI), gdyż od ponad 5 lat po rezygnacji ówczesnego przewodniczącego, członkowie Zespołu nie wybrali z pośród siebie jego następcy. Spotkania Zespołu są bazą tworzenia systemowych działań oraz wypracowania wspólnych decyzji dotyczących indywidualnych strategii pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy.

W wyniku braku Przewodniczącego, nieformalnie Kierownik MOPS w Zabłudowie powołuje spotkania Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grupy robocze do rozstrzygnięcia czy zachodzi podejrzenie stosowania przemocy lub pozostawia sprawę do rozpoznania przez Zespół. Sytuacja takowa może doprowadzić do paraliżu realizacji ustawowych zapisów, gdyż nosi ona znamiona przekroczenia kompetencji przez kierownika jednostki będącej w strukturach gminy. Jednostką odpowiedzialną za przebieg i realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy jest gmina (w trybie zadań własnych). W 2020 założono 35 procedur NK. Zamknięto 33 w tym 19 z 2020r.

Tab. 4 Ilość osób i rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie za 2020 r.:

	Liczba osób	niepełnosprawni	Powyżej 60 roku życia
dzieci	19	2	XXXXXXXXXXXX
kobiety	31	5	8

mężczyźni	19	7	6
Razem	69	14	14

Monitorowaniem realizacji Gminnego Programu oraz czuwaniem nad prawidłowym wykonywaniem zadań: **nie został powołany Koordynator Gminnego Programu ani Przewodniczący LZI**

W roku 2020 na realizację działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie zabezpieczono kwotę 3.500,00. Zabezpieczone środki wydatkowane były w kwocie 1832,36zł na zakup materiałów i obsługę administracyjną realizowanego zadania: koszty korespondencji, zakup kopert, długopisów, teczek, papieru ksero, usługi ksero itp.

Wnioski

1. Powołanie Koordynatora Gminnego Programu lub Przewodniczącego Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Kontynuowanie i rozwijanie partnerskiej współpracy między instytucjami, podmiotami- głównie Policją, MOPS, służbą zdrowia, oświatą, Sądem oraz GKRPA, instytucjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, kościołami.
3. Szerzenie świadomości społecznej, a głównie psychoedukacja rodziców/ opiekunów w zakresie budowania relacji bez przemocy.
4. Wdrażanie standardów związanych z przeciwdziałaniem przemocy m.in. wykorzystanie pracy socjalnej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie.
5. Zwiększenie zaangażowania placówek wsparcia dziennego (światlic), placówek służby zdrowia i sołectw w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
6. Poszukiwanie nowych form wsparcia osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w odniesieniu do osób starszych i niesamodzielnych.

III. Rozwiązywanie problemów społecznych - uzależnienia, poradnictwo

Realizatorami zadań z zakresu rozwiązywania problemów związanych z zjawiskiem uzależnień zaangażowane były następujące podmioty:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie,
- Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie w gm. Zabłudów;
- Komisariat Policji w Zabłudowie;
- Urząd Miejski w Zabłudowie;
- Punkt Pomocy Rodzinie z Problemem Alkoholowym w Zabłudowie (dla osób z problemami alkoholowymi i członków ich rodzin; grupa edukacyjno –motywująca dla osób współuzależnionych);
- Szkoła Podstawowa w Rafałowie;
- Szkoła Podstawowa w Dobrzyniówce ;
- Zespół Szkolno Przedszkolny w Zabłudowie,
- Sąd Rejonowy w Białymstoku;
- Stowarzyszenie Społeczno Edukacyjne „Panorama” w Zabłudowie (m.in. prowadzenie świetlicy środowiskowej z elementami socjoterapii, poradnictwo pedagogiczne dla rodziców i pracowników instytucji zajmujących się pomocą rodzinie);
- Punkt Konsultacyjny w Zabłudowie – poradnictwo psychiatrii.
- Mobilny Punkt Wsparcia w Zabłudowie – poradnictwo dla rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy, uzależnień, dysfunkcji w rodzinie, niewydolnością wychowawczą, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu

W ramach realizacji założeń programowych odbyły się następujące działania:

- 8 posiedzeń komisji; w każdym posiedzeniu uczestniczyło średnio 7-8 członków;
- ilość osób pozostających w postępowaniu komisji – 40 osób.
- ilość osób pozostających w postępowaniu komisji dobrowolnie podejmujących leczenie (terapia dla uzależnionych, zgłaszanie się do PK) -12 osób,
- osoby uzależnione odmawiające leczenia - 7 osób.
- przerwanie postępowania z powodu zgonu- 1 osoby;
- wszczęcie sprawy sądowej o ustalenie obowiązku leczenia odwykowego wobec – 8 osób

- zakończenie postępowania z uwagi na ustanie problemu uzasadniającego ingerencję komisji, brak uzależnienia, brak podstaw do prowadzenia postępowania- 7 osób;
- osoby w postępowaniu komisji: w rodzinie z małoletnimi dziećmi – 11 osób; samotne- 18 osób; osoby w rodzinie – 22 osób
- osoby z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące w komisji – 29 osoby, 7 osób będących członkami rodziny osoby nadużywającej alkoholu i zgłaszającymi się do komisji.
- ilość opinii biegłych sądowych 2 opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia (1- psychologa i 1- psychiatry)- dotyczy 1 osoby;
- dobrowolne podjęcie terapii zgodnie ze wskazaniami opinii biegłych – 1 osoba.

Osoby skierowane do postępowania w GKRPA przez :

- członków rodzin – 17osób,
- MOPS w Zabłudowie- 6 osób,
- Komisariat Policji w Zabłudowie- 6 osób,
- Interdyscyplinarny Lokalny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gm. Zabłudów – 15 osób,
- z inicjatywy komisji (osoby zgłoszone) – 4 osoby,
- Prokuratura Rejonowa w Białymstoku- 1 osoba,
- lokalne szkoły – 1 osoba.

IV. Wsparcie rodziny i piecza zastępcza.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku wynika, że w 2020 roku w pieczy zastępczej nie umieszczono żadnego dziecka, natomiast **1** dziecko z terenu gminy umieszczono w placówce opiekuńczej. Ponadto **12** osób z Gminy Zabłudów było objęte w 2020 roku nadzorem kuratora.

Głównymi celami programu wspierania rodziny w Gminie Zabłudów realizowanych w 2020 r. było m.in.:

- a) zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom biologicznym w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej,
- b) zapewnienie ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych przemocą,
- c) pomoc dydaktyczna dzieciom mającym problemy w nauce,
- d) organizowanie warsztatów kształtujących rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci,
- e) organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających ich kompetencje,
- f) wspieranie interdyscyplinarne dzieci i ich rodzin.

Zgodnie z art. 8. 1. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., wobec rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze gmina podejmuje działania zmierzające do zapewnienia wsparcia, które w szczególności polegają na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w tej rodzinie przeprowadza się wywiad środowiskowy, podczas którego pracownik socjalny dokonując analizy sytuacji rodzinnej, poświęca szczególną uwagę problemom opiekuńczo-wychowawczym oraz zaspokajaniu przez rodzinę potrzeb najmłodszych jej członków. Jeśli wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wówczas za zgodą rodziny pracę z nią podejmuje asystent rodziny.

Praca asystenta polega na wspieraniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny pełni rolę pomocnika, mediatora i doradcy, wspiera i aktywizuje rodzinę, podejmuje działania zmierzające do zmiany wzajemnych stosunków w rodzinie, do budowania pozytywnej motywacji do zmiany, a także poczucia własnej sprawczości, czy też możliwości wpływu na swoje życie. Towarzyszy rodzinie w poszukiwaniu rozwiązań wyjścia z trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych.

Asystent rodziny to osoba wspierająca, stojąca po stronie rodziny, motywująca do zmian poprzez wzmocnianie pozytywne, czyli chwalenie konstruktywnych działań lub nawet myślenia o ich podjęciu.

Wspiera i asystuje członkom rodziny w osiągnięciu ich własnych celów (tych, które są zgodne z normami prawnymi i społecznymi).

Działania asystenta rodziny obejmują rozpoznanie potrzeb klientów i ocenę sytuacji rodziny z perspektywy jej członków oraz obiektywną diagnozę potrzeb i potencjalnych możliwości rodziny. Efektem tych działań jest stworzenie planu pracy z rodziną. Stopniowa realizacja zadań wynikających z planu pracy z rodziną prowadzi z czasem do jej usamodzielnienia się i minimalizowania roli asystenta. Wówczas asystent monitoruje działania poszczególnych osób w rodzinie dokonując ich okresowej oceny, aż do bezpiecznego poziomu usamodzielnienia się rodziny.

Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego przez rodziców lub opiekunów dzieci. Zaplanowane działania powinny być dopasowane do możliwości i motywacji klienta. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby korzystające z pomocy kontroli nad własnym życiem, która pozwoli im być samodzielnymi oraz umożliwi wypełnianie roli rodzica tak, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci.

Przy realizacji programu wspierania rodziny w Gminie Zabłudów współpracują następujące podmioty:

- Komisariat Policji w Zabłudowie,
- pedagodzy z Gimnazjum i ZSzP w Zabłudowie oraz Szkoły Podstawowej w Rafałówce, Dobrzyniówce i Białostoczku,
- przedstawiciele parafii rzymskokatolickiej pw. św. Piotra i Pawła i parafii prawosławnej pw. ZNMP w Zabłudowie,
- przedstawiciele NZOZ św. Łukasza KERIT Sp. z o.o. i NZOZ Przychodni Rodzinnej w Zabłudowie,
- Stowarzyszenie PANORAMA,
- Miejski Ośrodek Animacji i Kultury w Zabłudowie,
- Lokalny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rejonowym w Białymstoku oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku.

Przedstawiciele tych podmiotów, jeśli zachodzi taka potrzeba, biorą czynny udział w posiedzeniach Grup Roboczych. Zadaniem Grup Roboczych jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Świetlice szkolne przy szkołach podstawowych pełnią na terenie szkół funkcje opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne. Opiece podlegają uczniowie klas 0 – III, którym rodzice nie mogą zapewnić opieki i obligatoryjnie wszyscy uczniowie dojeżdżający z klas 0 – VIII. Uczniowie przychodzą na zajęcia po skończonych lekcjach lub oczekują na rozpoczęcie swoich zajęć. Obecność ich jest obowiązkowa. Opiekę i zajęcia wychowawczo-dydaktyczne z uczniami prowadzą wychowawcy w wymiarze 26 godzin zegarowych tygodniowo.

Strategia z zakresu rozwiązywania problemów pomocy społecznej na najbliższe lata zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pożytku publicznego zajmującymi się pomocą społeczną oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: placówki oświatowo – wychowawcze, placówki służby zdrowia, Policja, parafie oraz określenie kierunków działań zmierzających do łagodzenia skutków dominujących problemów społecznych. Naczelną zasadą przy określaniu kierunków działań będzie przede wszystkim ustalenie, czy działania łagodzące powinny mieć wyłącznie charakter pomocy finansowej czy też profilaktyki oraz motywowania mieszkańców do zmian w swoim życiu, w szczególności poprzez edukację i aktywne poszukiwanie pracy.

Informacje przygotował: Piotr Torbicz
Kierownik MOPS w Zabłudowie